विष्ठित *p. p.* 1 Standing, being on or in; क्षमा यशः क्षमा धर्मः क्षमायां विष्ठितं जगत् Rām. 1. 33. 9. -2 Being present or near.

विष्णुः [विष् व्यापने नुक् Uṇ. 3. 39] 1 The second deity of the sacred Triad, entrusted with the preservation of the world, which duty he is represented to have duly discharged by his various incarnations; (for their descriptions see the several avatāras s. v. and also under अवतार); the word is thus popularly derived :- यस्माद्विश्वमिदं सर्वं तस्य शक्त्या महात्मनः । तस्मादेवोच्यते विष्णुर्विशधातोः प्रवेशनात् ॥. -2 N. of Agni; विष्णुर्नामेह योऽग्निः Mb. 3. 221. 12. -3 A pious man. -4 N. of a law-giver, author of a Smriti called विष्णुस्मृति. -5 N. of one of the Vasus. -6 The lunar mansion called Śravaṇa (presided over by Viṣṇu). -7 N. of the month चैत्र. -Comp. **-काञ्ची** N. of a town. **-क्रमः** the step or stride of Viṣṇu. **-क्रान्ता** N. of various plants. **-गुप्तः** N. of Chāṇakya. **-ग्रन्थिः** a particular joint of the body. **-जनः** a devotee, saint; अध्यगान्महदाख्यानं नित्यं विष्णुजनप्रियः Bhāg. 1. 7. 11. **-तिथिः** N. of the 11th and 12th lunar days of each fortnight. **-तैलम्** a kind of medicinal oil. **-दत्तः** N. of परीक्षित. **-दैवत्या** N. of the eleventh and twelfth days of each fortnight (of a lunar month). **-धर्मः** 1 Dharma enjoining the proper worship of Viṣṇu. -2 a kind of श्राद्ध. **-धर्मोत्तरपुराणम्** N. of an उपपुराण. **-पदम्** 1 the sky, atmosphere. -2 the sea of milk. -3 the foot of Viṣṇu (worshipped at Gayā). -4 a lotus. **-पदी** 1 an epithet of the Ganges; निर्गता विष्णुपादाब्जात् तेन विष्णुपदी स्मृता Brav. P.; Bhāg. 1. 19. 7. -2 the sun's passage (into the zodiacal signs वृषभ, सिंह, वृश्चिक and कुम्भ). **-पुराणम्** N. of one of the most celebrated of the eighteen Purāṇas. **-प्रिया** 1 basil. -2 Lakṣmī. **-प्रीतिः** *f.* land granted rent-free to Brāhmaṇas to maintain Viṣṇu's worship. **-माया** N. of Durgā. **-मित्रः** a common name (like अमुक); तस्मादपि विष्णुमित्र इत्यनवस्थितिः Bhāg. 5. 14. 24. **-रथः** an epithet of Garuḍa. **-रातः** N. of king Parīkṣita; स विष्णुरातोऽतिथय आगताय तस्मै सपर्यां शिरसा जहार Bhāg. 1. 19. 29. **-लिङ्गी** a quail. **-लोकः** Viṣṇu's world; मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति Stotra. **-वल्लभा** 1 an epithet of Lakṣmī. -2 the holy basil. **-वाहनः, -वाह्यः** epithets of Garuḍa. **-शक्तिः** Lakṣmī. **-हिता** basil.

विष्पन्द् 1 Ā. 1 To move about. -2 To throb, beat, palpitate. See विष्यन्द्.

विष्पन्दः 1 Throbbing, palpitation. -2 A particular dish.

विष्फारः 1 The twang of a bow. -2 Vibration.

विष्य *a.* Deserving death by poison.

विष्यन्द् 1 Ā. To flow; विष्यन्दमानरुधिरः (कपिः) Bk. 9. 74.

विष्यन्दः Flowing, trickling.

विष्यन्दनम् A kind of sweetmeat.

विष्व *a.* Hurtful, injurious, mischievous.

विष्वच्, विष्वञ्च् *a.* (Nom. sing. *m.* विष्वङ्, *f.* विषूची, *n.* विष्वक्) 1 Going or being everywhere, all-pervading; विध्वंसमाना विष्वञ्चो विनेशुः Bri. Up. 1. 3. 7; युधि तुरगरजोविधूम्रविष्वक्कचलुलितश्रमवार्यलङ्कृतास्ये Bhāg. 1. 9. 34; विष्वङ्मोहः स्थगयति कथं मन्दभाग्यः करोमि U. 3. 38; Māl. 9. 20. -2 Separating into parts. -3 Different. -4 Alternately. (विष्वक् is used adverbially in the sense of 'everywhere, on all sides, all around'; बलं प्रकोपादिव विष्वगायता Ki. 14. 59; छायासुप्तमृगः शकुन्तनिवहैर्विष्वग्विलुप्तच्छदः Pt. 2. 2; Māl. 5. 4; 9. 25). -Comp. **-गति** *a.* going everywhere; entering into every topic; Ki. 11. 38. **-लोपः** confusion, disturbance. **-वातः** a kind of noxious wind. **-सेनः** (**विष्वक्सेनः** or **विष्वक्षेणः**) an epithet of Viṣṇu; साम्यमाप कमलासखविष्वक्सेनसेवितयुगान्तपयोधेः Śi. 10. 55; विष्वक्सेनः स्वतनुमविशत्सर्वलोकप्रतिष्ठाम् R. 15. 103. °प्रिया N. of Lakṣmī.

विष्वद्र्यच् -द्र्यञ्च् *a.* (**विष्वद्रीची** *f.*) Going everywhere, all-pervading; विष्वद्रीचीर्विक्षिपन् सैन्यवीचीः Śi. 18. 25; विष्वद्रीच्या भुवनमभितो भासते यस्य भासा Bv. 4. 18.

विष्वणनम्, -विष्वाणः Eating.

विस् I. 4 P. (विस्यति) To cast, throw, send. -II. 1 P. (वेसति) To go, move.

विस See बिस.

विसा A lotus stalk.

विसंयुक्त *p. p.* Disjoined, separated.

विसंयोगः Disjunction, separation.

विसंवद् 1 P. 1 To be inconsistent, be at variance; कमलानां मनोहराणामपि रूपाद्विसंवदति शीलम् Mu. 1. 19; शकटदासस्तु मित्रमिति विसंवदन्त्यक्षराणि Mu. 5. -2 To break one's word or promise. -3 To disappoint, deceive. -4 To fail. -5 To assert falsely. -6 To contradict. -*Caus.* 1 To make inconsistent. -2 To disappoint, to cause to fail; रमणीयोऽवधिर्विधिना विसंवादितः Ś. 6. -3 To fail to prove.

विसंवादः 1 Deception, breaking one's promise, disappointment. -2 Inconsistency, incongruity, disagreement. -3 Contradiction.

विसंवादनम् The breaking one's word or promise; अविसंवादनं दानं समयस्याव्यतिक्रमः आवर्तयन्ति भूतानि Mb. 5. 38. 36.

विसंवादिन् *a.* 1 Disappointing, deceiving. -2 Inconsistent, contradictory. -3 Differing, disagreeing; वयोवेषविसंवादि रामस्य च तयोस्तदा R. 15. 67. -4 Disputing, contesting. -5 False, untrue. -6 Fraudulent, crafty.

विसंष्ठु(स्थु)ल *a.* 1 Unsteady, agitated; Māl. 7. -2 Uneven; ततोऽभवज्जरासन्धः किंचित्क्रमविसंस्थुलः Bm. 2. 101.

विसंहत *a.* Disjoined, loosened.